

**З досвіду роботи членів творчої
групи Талан» над проблемою
«Логічні знання і вміння
як складові критичного
мислення учня»**

2017 - 2018 н.р.

Мета технології - навчити

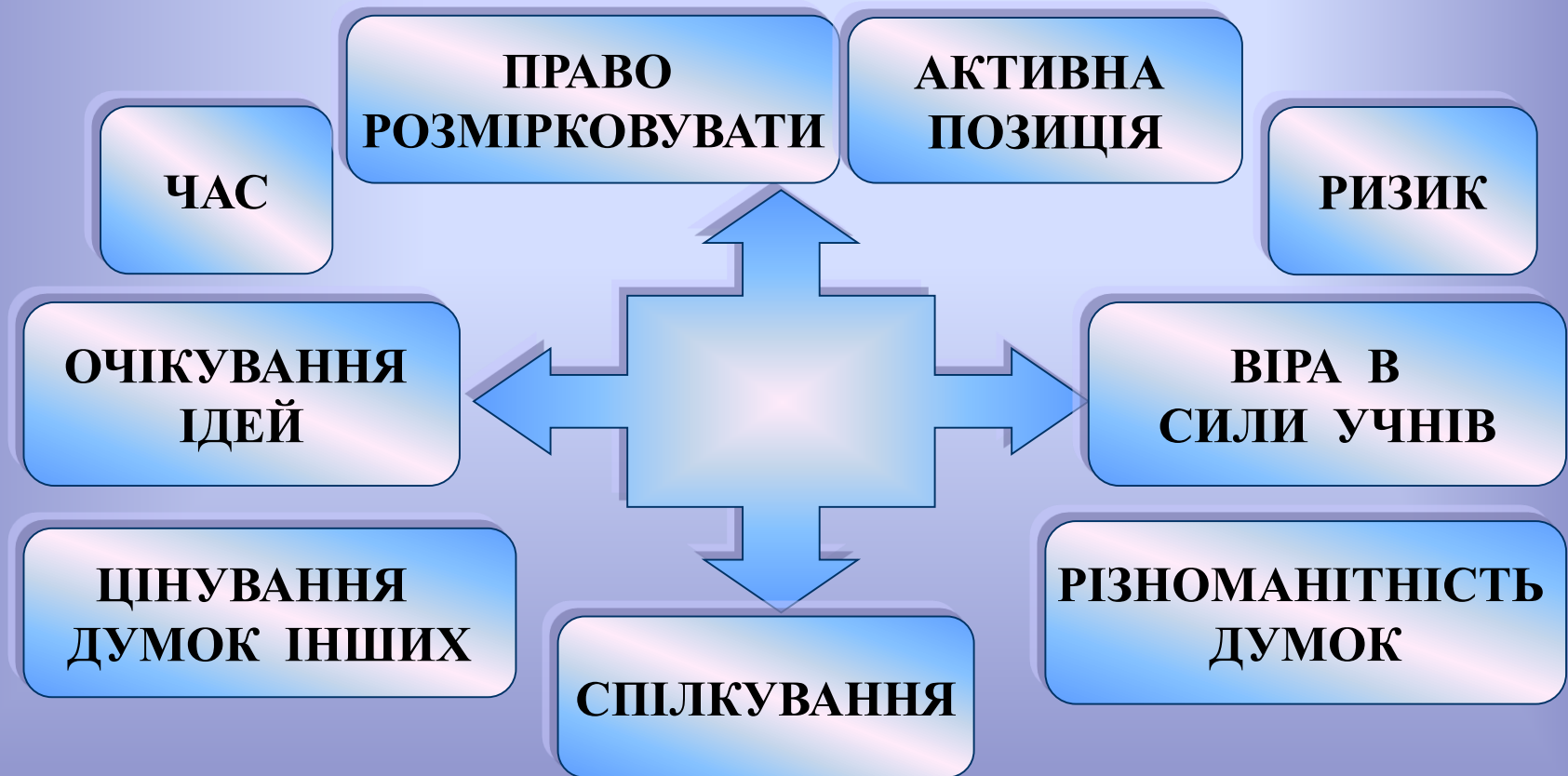
Сприймати
інформацію

Розуміти
сприйняте

Порівнювати
з власним
досвідом

Формувати своє
аналітичне
судження

Умови для здійснення процесу критичного мислення

Технологія дає учню:

**вміння критично мислити;
вміння відповідально ставитись до власної освіти;
вміння працювати у співробітництві з іншими;
бажання стати людиною, яка вчиться протягом усього життя.**

Технологія дає вчителю:

**вміння створювати в класі атмосферу відкритості
та відповідального співробітництва;
можливість використати модель навчання і систему інших методик;
стати практиком, який вміє грамотно аналізувати свою діяльність;
стати джерелом цінної та професійної інформації для інших вчителів.**

ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ:

- НЕЗАЛЕЖНІСТЬ МИСЛЕННЯ
- ОПОРНІСТЬ ДО НАВІЮВАННЯ ДУМОК
- КРИТИЧНЕ СТАВЛЕННЯ ДО СЕБЕ
- ПОШУКОВА СПРЯМОВАНІСТЬ МИСЛЕННЯ

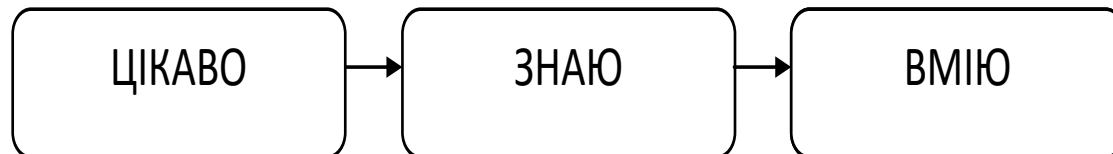
Вважаю, що включення до початкової школи логіки (автор Митник О.Я.) покращить становлення критичного мислення учнів.

Логіка допоможе молодшим школярам розвинути своє критичне мислення і такі його якості:

- -готовність до планування;
- -гнучкість;
- -наполегливість;
- -пошук компромісних рішень.

В роботі проектного класу над розвитком логічних знань та вмінь проводиться робота на кожному етапі уроку.
У навчальному плані у 2 класі вводиться предмет «Еврика» і він вивчатиметься до 6 класу.

Роботу з виховання пізнавальних інтересів на уроках я будую у такій послідовності:

Організаційний момент уроку:

- націлюю на підготовку учнів до продуктивної роботи;**
- визначаю емоційний фон класу;**
- процес мовленнєвої взаємодії починаю з привітання, яким задаю тон спілкування , заряджаю позитивним настроєм.**

Розминка для мотивації навчання

➤ **Міні-інтерв'ю**

➤ **“Психологічна настанова”**

Ідеальний урок спонукає до самостійної діяльності

різні види творів

ігри-вправи

ВИКОРИСТОВУЮ

різні види диктантів

схеми
таблиці
алгоритми

Там, де створюється сплав міцних знань із досвідом практичної діяльності, який склався у процесі самостійної роботи, народжується творчість.

В. Сухомлинський

Використовую прийоми:

- "Інтелектуальна розминка";

- "Вірю-не вірю";

- "Так-ні";

- "Шпаргалка";

- "Логічний ланцюжок";

- "Квітка узагальнень"...

- "Грунування";

- "Паспорт" твору";

Тестування

**Під час проведення
поточного й тематичного
оцінювання**

**Як контрольну форму
перевірки знань, умінь і
навичок**

Основні об'єкти тестового оцінювання

**Аналіз
літературних
творів**

**Літературні
процеси**

**Зміст
літературних
творів**

**Бібліографічні
відомості**

**Теоретико-
літературні
поняття**

Види розвивальних завдань на уроках словесності

спостереження над
образною мовою
твору

складання
словників

виділення та
пояснення
метафор,
порівнянь

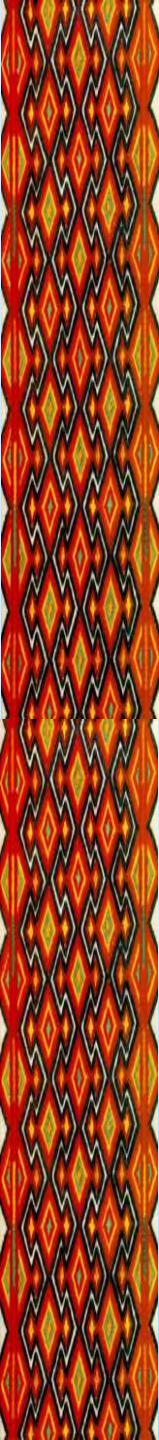
самостійний вибір
теми творчої
роботи

висловлення
власних
спостережень,
припущень

порівняльні
характеристики
героїв

аналіз
літературного
твору крізь
призму сучасності

написання
поетичних творів

Алгоритм «Есе»

- Збирання інформації за проблемою.
- Аналіз інформації.
- Виявлення власної точки зору.
- Викладання власної точки зору.

Есе може бути абсолютно вільним чи аргументованим (від 5 до 20 хвилин).

Наприклад , у 7 класі есе «Гармонія людини і природи як велика духовни цінність»

Стратегія «Метод прес»

(На будь якому етапі уроку)

Етапи методу прес:

- Висловлюю свою думку: «Я вважаю...»
- Пояснюю причину такої точки зору: «Тому що...»
- Наводимо приклад додаткових аргументів на підтримку своєї позиції: «... Наприклад...»
- Узагальнюємо, формулюємо висновки: «Отже...», «Таким чином...»

Стратегія «Порушена послідовність»

(робота в групах)

—Учням пропонується кілька речень з тексту, записаних у порушеній послідовності.

—Учні об'єднують у групи. Кожна група повинна запропонувати свою послідовність поданих речень. Результат фіксується у зошитах.

—Читання тексту і перевірка результатів.

—Обговорення.

Стратегія «Асоціативний кущ»

(Етапи актуалізації і рефлексії)

Правила складання асоціативного куща:

- Записати на дошці в центрі ключове слово чи фразу;
- Записати будь-які слова чи фрази, які спадають на думку;
- Ставити знаки питання біля частин куща, в яких є невпевненість;
- Записувати всі ідеї, які з'являються.

КРАСА

ДОБРО

ЧАРІВНІСТЬ

ЧУДЕСА

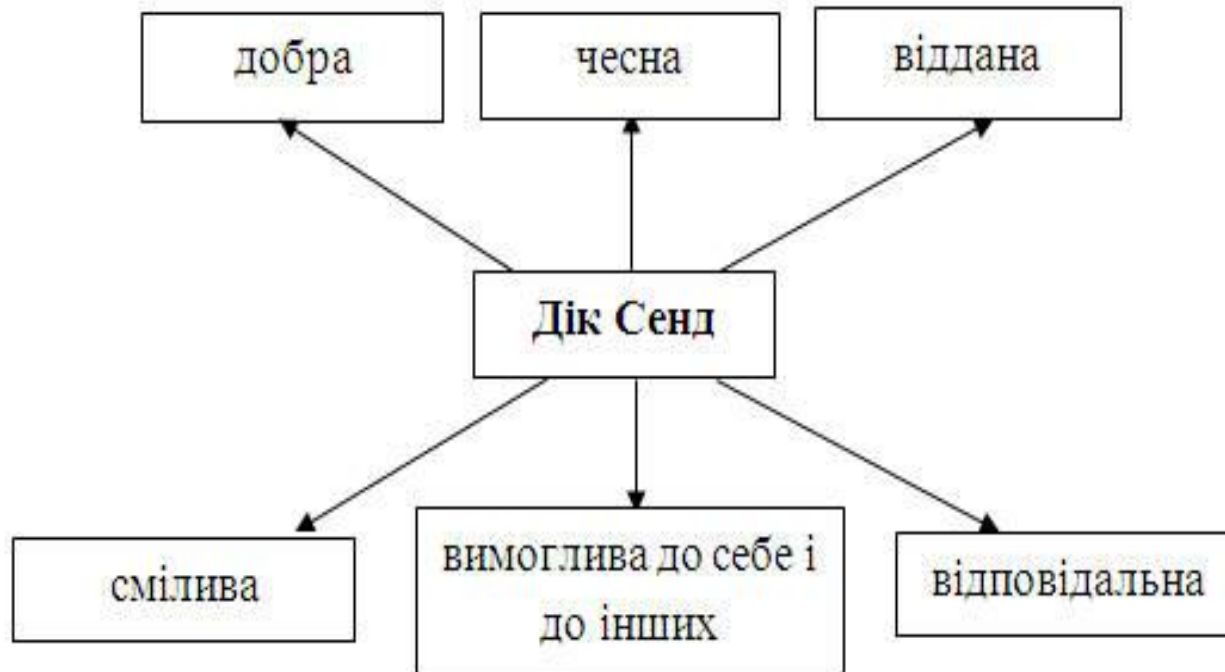
НАСОЛОДА

СИЛА

?

КАЗКА

Складання “асоціативного куща” (урок зарубіжної літератури)

Використання технологій розвитку критичного мислення на уроках зарубіжної літератури

Етапи уроку	Способи реалізації
Фаза актуалізації	❖ актуалізація вже наявних знань з теми (залучення пам'яті, інтелекту); ❖ пробудження пізнавальної діяльності; ❖ самостійне визначення учнями напрямків у вивченні нової теми: постановка питання, висування пропозиції, обговорення мети уроку
Фаза побудови знань	❖ осмислення нової інформації, критичне читання та письмо; ❖ робота з текстом (художнім, критичним, науковим, публіцистичним; робота з підручником); ❖ ідейно-художній аналіз твору; ❖ лекція або бесіда; ❖ перегляд відео; ❖ літературні дослідження; ❖ творчі роботи
Фаза консолідації	❖ обговорення; ❖ систематизація; ❖ переоцінка; ❖ нове тлумачення отриманих знань

На уроці вивчення нового матеріалу застосовується метод «Знаємо - Хочемо дізнатися - Дізналися»

Знаємо	Хочемо дізнатися	Дізналися
Біблія книга християнства, Коран - мусульманства, Авеста - зороастризму, Веди - індійської культури Біблія складається зі Старого і Нового Заповітів; За Конституцією України (ст..35) кожен громадянин має право сповідувати будь- яку релігію Бог, відповідно до християнських догматів, існує в трьох особах (трійця), або іпостасях: Бога - Батька, Бога - Сина й Бога - Духа Святого	Як поширювалося християнство? Чому необхідно вивчити Біблію? Що означає Старий Заповіт? Де засновано іслам?	Християнство як нова віра - почало поширюватися як усним, так і писемним шляхом з допомогою невеликої групи людей, які сповідували іудейську віру і внутрішню потребу вступити в новий союз з Богом Бо це книга, в якій узагальнено найцінніші моральні багатства, це високохудожній літературний твір, який дає естетичне задоволення. Це союз, угода Бога з людиною від створення світу до приходу Месії, який передбачав виконання людиною законів і велінь божих, викладених у книгах Мойсея. В Аравії Мохаммедом.

Урок у технології розвитку критичного мислення

Актуалізація (ревокація)

Учні аналізують
свої знання
з теми

Способи реалізації:

залучення пам'яті,
інтелекту;
постановка питання;
висування пропозиції;
обговорення
мети уроку

Усвідомлення

Учні вступають
безпосередньо
в контакт
з інформацією

Способи реалізації:

читання тексту;
лекція;
перегляд відео;
досвід учнів;
дослідження

Рефлексія

Учні
привласнюють
інформацію.
Обмін ідеями

Способи реалізації:

обговорення;
систематизація;
переоцінка;
переоформлення;
нове тлумачення
отриманих знань;
проговорювання проблеми

Основні форми роботи на фазі актуалізації (ревокації):

- робота в парах і групах;
 - гронування;
- читання з передбаченням;
 - вільне письмо;
- парна і групова мозкова атака;
- використання ключових слів;
- перехрещені логічні ланцюжки;
- поділ на кластери (сміслові блоки);

Основні форми роботи на фазі осмислення:

- читання з позначками;
- «подвійний щоденник»;
- «запитання - відповідь»;
- кероване вивчення

Основні форми роботи на фазі рефлексії:

- сенкани;
- проблемно-творчі задачі;
- кубування;
- «одним словом»;
- рецензування

Логічні знання та вміння як складові критичного мислення учня на уроках економіки.

- Опрацювання матеріалу для створення презентацій до турніру юних економістів.*
- Виконання практичних робіт , які потребують логічної аргументації.*
- Розв'язування економічних задач практичного змісту.*

Логічні знання та вміння як складові критичного мислення учня на уроках математики та логіки.

Логіка допомагає школярам розвивати критичне мислення і такі його якості:

- готовність до планування;
- гнучкість;
- наполегливість;
- готовність виправляти власні помилки;
- усвідомлення;
- пошук компромісних рішень тощо.

Опановуючи логічні завдання в процесі роботи з посібниками з логіки, учні навчаються групувати, упорядковувати інформацію, знаходити ключові слова, висловлювати судження, моделюючи їх схематично. Синтез взаємодії мислення, почуттів та уяви під час вивчення логіки покращує процес засвоєння навчальної інформації.

Логічний ланцюжок

Учням дається завдання, де є уривки з тексту, цитати, факти, події, визначні персони – все це потрібно поєднати, або записати в хронологічному порядку, згідно з логікою.

Логічні схеми

Інформація, з якою доводиться мати справу, часто складніша, ніж прості лінійні ланцюжки. Альтернативним способом її представлення виступає зображення у формі ієрархії, або ієрархічного дерева.

У цьому разі вона упорядковується відповідно до правил класифікації.

Застосування законів логіки на уроках історії

1. **Закон тотожності:** будь-яке поняття й судження повинні бути тотожні до себе. Наприклад, якщо терор – це залякування, то – це залякування.
2. **Закон суперечності:** висловлювання і його заперечення не можуть бути одночасно істинними . Наприклад, твердження – "це суспільство тоталітарне" і "це суспільство демократичне" – не можуть бути одночасно істинними.

3. Закон виключеного третього: між суперечливими висловлюваннями немає нічого середнього, тобто третього висловлювання (третього не дано), тобто: із двох суперечливих висловлювань одне є істинним. Наприклад, політична криза або є, або немає, репресії або є, або немає – інших варіантів не існує.

4. Закон достатньої підстави: усяка істинна думка повинна бути досить обґрунтованою, тобто підтвердженою фактами.

